POLICY

Pensionsmedels-policy för Region Gotland

Fastställd av regionfullmäktige
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2026-12-09
Gäller 20270101--
Ärendenr RS 2026/1473
Version 1.0

FÖRSLAG

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Pensionsmedelspolicy för Region Gotland

Innehåll

1. Pensionsmedelsförvaltning 3
1.1 Bakgrund 3
1.2 Det övergripande förvaltningsmålet 3
1.3 Övergripande strategi och riskhantering 3
1.4 Utgångspunkter för placeringsregler 3
2. Övergripande placeringsregler 4
2.1 Tillåtna tillgångsslag 4
2.2 Övergripande placeringslimiter 4
2.3 Räntebärande värdepapper 4
2.4 Svenska och utländska aktiefonder 4
2.5 Belåning samt återinvestering av kuponger och utdelningar 5
2.6 Alternativa tillgångar 5
2.7 Rebalansering vid överträdelse av övergripande limit 5
2.8 Ansvarsfulla placeringar 5
3. Förvaltare 6
3.1 Extern förvaltares behörighet 6
3.2 Urvalskriterier för externa förvaltare 6
3.3 Externa förvaltarens åtaganden 6
3.4 Avveckling av förvaltare och fonder 6
4. Uppföljning 6
4.1 Uppföljning mot pensionsåtagandet 6
4.2 Utvärdering mot index 7
5. Rapportering 7
5.1 Rapporteringens syfte 7
5.2 Ansvar 7
5.3 Månadsrapport 7
5.4 Årsrapport 7
6. Fördelning av ansvar och befogenheter 8
6.1 Regionfullmäktiges ansvar 8
6.2 Regionstyrelsens ansvar 8
6.3 Regionstyrelseförvaltningens ansvar 8
7. Definitioner av vanligt förekommande termer 9

FÖRSLAG

1. Pensionsmedelsförvaltning

I denna placeringspolicy redogörs för de övergripande riktlinjerna som skall gälla vid förvaltningen av pensionsmedel. Policyn utgör ett regelverk för kapitalförvaltningen.

1.1 Bakgrund

Region Gotland har avsatt kapital för att hantera likviditetsmässiga påfrestningar som kommer av framtida åtaganden vad gäller pensionsförpliktelser.

1.2 Det övergripande förvaltningsmålet

Det övergripande målet med regionens pensionsmedel är att minska belastningen från regionens pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader.

Mot bakgrund av detta är målet att pensionsmedlen, med hjälp av avsättningar och avkastning, år 2042 ska täcka hela pensionsskulden. Efter att detta mål har nåtts kommer avkastningen från portföljen i kombination med en minskande pensionsskuld att skapa ett överskott av kapital relativt storleken på pensionsskulden. Detta överskott kan användas till uttag för att täcka likviditetsbehov hänförliga till pensionsåtagandet.

Utöver detta är målet för pensionsmededelsförvaltningen att ge en långsiktig avkastning på 4,0% per år i reala termer, dvs. justerat för inflation.

1.3 Övergripande strategi och riskhantering

Region Gotland är genom sin kapitalförvaltning en aktör på de finansiella marknaderna och därmed utsatt för finansiella risker. En del i finansverksamheten är att identifiera och hantera riskerna i kapitalförvaltningen så att tillgångarnas värde kan säkras och rimlig avkastning på förvaltat kapital uppnås.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå genom val av strategisk fördelning mellan olika tillgångsslag, det vill säga andelen tillgångar exponerade mot räntemarknaden, aktiemarknaden och alternativa tillgångsslag. Inom respektive tillgångsslag ska en god riskspridning eftersträvas med fokus på att minimera koncentrationsrisker kopplade till enskilda bolag och emittenter.

Riskmått och limiter ska beräknas utifrån portföljernas marknadsvärde.

1.4 Utgångspunkter för placeringsregler

Region Gotland ska tillämpa en strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid, en så kallad strategisk tillgångsfördelning med rebalansering. Rebalansering innebär att tillgångsslagen återställs till portföljens normalnivå när portföljens tillgångsfördelning närmar sig gränserna som anges i limiter för tillgångsslagen, i syfte att undvika limitöverträdelse. Fördelningen mellan olika tillgångsslag förändras inte aktivt utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt.

Kapitalet i pensionsmedelsförvaltningen har en mycket lång placeringshorisont, flera decennier. Mot bakgrund av det är det rimligt att acceptera en relativt hög kortsiktig risk, vilket möjliggör en relativt hög förväntad avkastning.

De övergripande placeringsreglerna anger den yttre ramen för hur kapitalet kan placeras, dvs. den absoluta övre respektive undre gränsen för andelen som ett tillgångsslag utgör. De övergripande placeringsreglerna fastställer vidare vilka tillgångsslag och finansiella

instrument som det är tillåtet att investera i. För varje tillgångsslag fastställs sedan limiter för minimal och maximal andel av portföljen.

2. Övergripande placeringsregler

2.1 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag. En detaljerad beskrivning över tillåtna tillgångsslag återfinns längre fram i policyn:

- Likvida medel i svenska kronor
- Räntefonder
- Svenska och utländska aktiefonder
- Alternativa tillgångar

2.2 Övergripande placeringslimiter

Procenttalen i följande tabell anger lägsta och högsta andel som respektive tillgångsslag vid varje tidpunkt ska få utgöra av portföljens totala marknadsvärde.

Tabell 2-1 Övergripande limiter för tillgångsslagen

Tillgångsslag	Min	Normal	Max
1. Likvida medel	0 %	0%	10 %
2. Räntefonder	20 %	30%	40 %
3. Aktiefonder	60 %	70%	80 %
varav svenska aktiefonder	*0 %*	*30%*	*50 %*
varav utländska aktiefonder	*50 %*	*70%*	*100 %*
4. Alternativa tillgångar	0%	0%	10%

Limiter för att hantera ränterisken i ränteportföljen

- Ränteportföljens genomsnittliga räntebindningstid, mätt som duration, ska ligga i intervallet 0 – 5 år.
- Ränteplaceringarna får ha en maximal ränte- och kapitalbindningstid på 10 år.

2.3 Räntebärande värdepapper

Portföljens medel, vad det gäller räntebärande papper, får placeras i värdepappersfonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiseras med kort varsel. Minst 80 % av ränteportföljen ska bestå av fonder som investerar i räntepapper med god kreditvärdighet, där innehaven i de enskilda fonderna har en genomsnittlig kreditrating på minst investment grade (lägst BBB-). 20 % av ränteportföljen får bestå av räntefonder med innehav som har genomsnittligt kreditrating som är lägre än investment grade (lägre än BBB- eller motsvarande).

2.4 Svenska och utländska aktiefonder

Pensionsmedelsförvaltningens aktieplaceringar ska ske via fonder som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva denna verksamhet, eller motsvarande utländsk myndighet eller behörigt organ. Placering direkt i enskilda aktier är inte tillåtet.

FÖRSLAG

2.5 Belåning samt återinvestering av kuponger och utdelningar

Tillgångarna i pensionsmedelsförvaltningen får inte belånas. Räntor och utdelningar eller motsvarande avkastning på fondens tillgångar ska återinvesteras. Detta gäller dock inte i den mån de ska möta pensionsutbetalningar.

2.6 Alternativa tillgångar

För att erhålla en bättre riskspridning och en högre riskjusterad avkastning tillåts regionen placera i alternativa tillgångar. Detta innefattar:

- Onoterade aktie- och ränteplaceringar (private equity och private debt).
- Onoterade reala tillgångar som fastigheter, infrastruktur eller skog.
- Övriga alternativa investeringar som absolutavkastande investeringar (exempelvis hedgefonder).

Placeringar i alternativa tillgångar ska göras via fond och placeringar direkt i underliggande tillgångar är inte tillåtet.

Alternativa tillgångar är normalt förknippade med sämre likviditet och högre kostnadsuttag än aktie- och ränteplaceringar varför investeringar i denna typ av tillgångar ska göras utifrån en lång placeringshorisont och föregås av en gedigen analys. Vidare ska stor hänsyn tas till placeringens avgiftsstruktur samt risk- och avkastningsprofil, både individuellt och i förhållande till övriga innehav i portföljen.

2.7 Rebalansering vid överträdelse av övergripande limit

Vid beräkning av pensionsmedlens värde och övergripande limit ska dess tillgångar värderas med ledning av gällande marknadsvärde. Om en övergripande limit överskrids ska tillgångar avyttras i motsvarande mån så snart det lämpligen kan ske, varvid skälig hänsyn ska tas till den risk som överskridandet innebär för pensionsmedlen som helhet. Motsvarande gäller om övergripande limit underskrids, varvid tillgångar anskaffas så snart det lämpligen kan ske.

2.8 Ansvarsfulla placeringar

Region Gotland har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer som finns uttryckta i OECD:s riktlinjer för multinationella företag, ILO:s grundläggande konventioner, samt FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption, vilka innefattas i FN:s Global Compacts tio principer.

Regionen får inte placera i företag som är direkt involverade i kontroversiella vapen som vid användning bryter mot grundläggande humanitära principer, vilket innefattar antipersonella landminor, kemiska och biologiska vapen, klustervapen och kärnvapen.

Placeringar medges ej i företag vars omsättning till mer än 5% kommer från produktion eller försäljning av vapen och krigsmateriel, pornografi, kommersiell spelverksamhet, tobaks- och alkoholvaror eller cannabis för rekreationsbruk. Vidare medges inte placeringar i företag vars omsättning till mer än 5% kommer från utvinning, prospektering, produktion och raffinering av fossila bränslen.

För att vidga hållbarhetsperspektivet i förvaltningen bör regionen även använda sig av så kallad positiv screening som innebär att hållbara bolag aktivt väljs in. Med detta menas att

regionen ska sträva efter att göra placeringar i bolag som bidrar till att lösa klimatutmaningarna eller som främjar omställningen till ett hållbart samhälle (ekonomiskt, socialt och/eller miljömässigt). I de fall det rör sig om investeringar i lösnings- eller omställningsbolag, efter en tydlig investeringsprocess med regelbunden uppföljning, tillåts placeringarna avvika från riktlinjerna ovan. Detta kan innefatta investeringar i exempelvis gröna och sociala obligationer samt investeringar som är linjerade med FN:s hållbarhetsmål.

För att säkerställa att riktlinjerna efterföljs ska regelbundna genomlysningar av innehaven göras. Konstaterade överträdelser ska hanteras enligt nedan:

1. Vid direkta innehav avyttras dessa omgående.
2. Vid investeringar i fonder kontaktas i första hand fondbolaget för att förmå dem att avyttra det innehav som bryter mot riktlinjerna skyndsamt. Om detta inte görs inom rimlig tid ska fonden avyttras.

Vid investering i alternativa tillgångar, exempelvis hedgefonder eller onoterat, behöver ovan krav inte uppfyllas så länge hållbarhetsaspekter beaktas i största möjliga mån.

3. Förvaltare

3.1 Extern förvaltares behörighet

Förvaltaren ska vara ett värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument, 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, eller utländsk institution som har tillstånd liknande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Vid beslut av att anlita extern förvaltare av hela eller delar av portföljens tillgångar ska sådant uppdrag grundas på skriftligt avtal.

3.2 Urvalskriterier för externa förvaltare

Vid val av förvaltare kommer en samlad bedömning av olika kriterier att ligga till grund för beslut. Historiska resultat, organisation, arbetssätt och pris är exempel på kriterier som kommer att beaktas.

3.3 Externa förvaltarens åtaganden

Förvaltaren ska åta sig att följa denna instruktion.

3.4 Avveckling av förvaltare och fonder

En övergripande samlad bedömning görs om huruvida förvaltare eller fond ska avvecklas. I en sådan bedömning beaktas historisk prestation samtidigt som framtida prestation och övriga relevanta faktorer uppskattas.

4. Uppföljning

4.1 Uppföljning mot pensionsåtagandet

Då syftet med pensionsmedelsförvaltningen är att minska de likviditets- och resultatmässiga påfrestningarna ska pensionsskuldens och pensionskostnadernas utveckling årligen följas upp och ställas i relation till fonderingens storlek och avkastning. Aktuella data om pensionsåtagandet ska i samband med detta inhämtas från regionens skuldadministratör. Även prognoser avseende framtida pensionskostnader ska följas upp och fonderingens strategi och förväntad avkastning ska utvärderas med hänsyn till dessa.

FÖRSLAG

4.2 Utvärdering mot index

Utifrån portföljens långsiktiga karaktär ska avkastningen i första hand jämföras mot det långsiktiga avkastningsmålet. Över börs- och konjunkturcykeln kan portföljen även utvärderas mot normalallokeringens sammansättning av nedanstående index. Utöver utvärderingen av totalportföljens avkastning ska respektive tillgångsslags värdeutveckling utvärderas mot ett relevant jämförelseindex minst årligen. Vid utvärderingen ska hänsyn tas till exkluderingar, allokering och risk, vilka är faktorer som kan ha stor påverkan på portföljens avkastning relativt index.

Tabell 3-2 Jämförelseindex vid förvaltningsutvärdering

Tillgångsslag	Index
Räntebärande värdepapper	50 % OMRX Bond, 50 % OMRX T-bill
Svenska aktier	SIX Portfolio Return eller motsvarande
Utländska aktier	MSCI AC World Net Total Return (SEK) eller motsvarande
Alternativa tillgångar	OMRX T-Bill +2%

Om något av ovan nämnda index upphör att vara relevant för jämförelse av förvaltningen eller upphör att noteras ska annat index utses. Utbyte av index tillsammans med motivering ska meddelas till regionstyrelsen i den rapport som följer närmast i tiden.

5. Rapportering

5.1 Rapporteringens syfte

Syftet är att informera om portföljens resultat och portföljens exponering i relation till fastställda limiter.

5.2 Ansvar

Samtliga personer och parter delaktiga i arbetet med portföljen skall omedelbart rapportera om händelser som inte kan betraktas som normala i placeringsverksamheten.

5.3 Månadsrapport

Ekonomiavdelningen skall månadsvis kontrollera att limiterna enligt dessa riktlinjer följs. Vidare skall följande kontrolleras:

- Total avkastning under månaden och under året.
- Jämförelse mot index för totalportföljen och de olika tillgångsslagen.
- Aktuell risk och riskbuffert i pensionsmedlen
- Procentuell fördelning mellan olika tillgångsslag.

5.4 Årsrapport

Ekonomiavdelningen sammanställer en årsrapport vilket innebär en skriftlig redogörelse över det gångna årets placeringsverksamhet samt en bedömning av det kommande årets utveckling. Årsrapporten ska även innehålla en uppföljning av portföljen avseende punkt 2.8 Ansvarsfulla placeringar.

FÖRSLAG

6. Fördelning av ansvar och befogenheter

Ansvaret för finansverksamheten inom regionen fördelas mellan regionfullmäktige, regionstyrelsen och ekonomiavdelningen.

Delegation av beslutsrätt från regionfullmäktige till regionstyrelsen framgår av regionstyrelsens reglemente. Delegation av beslutsrätt från regionstyrelsen till delegat framgår av regionstyrelsens delegationsordning.

Ansvarsfördelningen ska följa regionstyrelsens delegationsordning med nedanstående förtydliganden.

6.1 Regionfullmäktiges ansvar

Det är regionfullmäktiges ansvar att:

1. förvaltningen sker i överensstämmelse med Kommunallagen 11 kap 2 – 3 §§.
2. fastställa policy för pensionsmedelsförvaltningen.

6.2 Regionstyrelsens ansvar

Det är regionstyrelsens ansvar att:

1. vid behov initiera uppdatering av pensionsmedelspolicyn.
2. säkerställa att medelsförvaltningen sker i enlighet med pensionsmedelspolicyn.
3. följa pensionsmedlens utveckling löpande via ordinarie uppföljningsprocess.

6.3 Ekonomiavdelningens ansvar

Det är ekonomiavdelningens ansvar att:

1. tillsätta extern kapitalförvaltare samt besluta om avveckling av extern förvaltare som inte uppfyller kraven.
2. besluta om placering av medlen.
3. rebalansera den totala portföljen i de fall gränsvärdena för respektive tillgångsslag under- eller överskrids.
4. vid varje tillfälle vara beredd att rapportera om förvaltningens utveckling.
5. månadsvis kontrollera att den totala portföljen följer angivna gränser för respektive tillgångsslag samt avseende emittenter.
6. svara för redovisningen av transaktioner i pensionsmedelsförvaltningen samt framtagande av underlag för rapportering.

FÖRSLAG

7. Definitioner av vanligt förekommande termer

Aktieportfölj	En förmögenhet som är placerad i aktier, aktiefonder eller aktierelaterade instrument.
Allokering	Fördelning av tillgångsslag i portföljen
Benchmark	Jämförelseindex
Derivatinstrument	Riskhanteringsinstrument som kan härledas till ett underliggande värdepapper, t ex köp- och säljoptioner i aktier, ränteterminer m fl.
Diversifiering	Fördelning av en portföljs placeringar inom och mellan olika tillgångs-slag/marknader i syfte att minska risken och/eller höja avkastningen i en portfölj.
Duration	Kan beskrivas som den räntebärande portföljens vägda genomsnittliga återstående löptid. Durationen bestäms av obligationernas och kupongernas återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån. Ju högre värde desto mer känslig är portföljen för förändringar i marknadsräntan. Durationen för en s.k. nollkupongsobligation är lika med dess löptid och för en kupongobligation lägre än dess löptid.
Emittent	Utgivare och garant av finansiella instrument.
Exponering	Det värde, uttryckt i kronor eller i procent av den totala portföljen, som förändras pga. förändringar i kursen/räntan på ett värdepapper.
Index	Mått på en marknads eller delmarknads värde och utveckling.
Kassaflöde	**S**tröm av kapital, som exempelvis pensionsutbetalningar
Kreditrisk	Risk för att utställaren av ett finansiellt instrument, tex obligation, inte kan infria löftet om återbetalning av lånet.
Likvida medel	Medel på bankräkning och dylikt som kan omsättas med kort varsel.
Likviditet	Mått på omfattningen av handeln, eller omsättningen, i ett instrument eller på en marknad. Även benämning för kassamedel.
Limit	Risknivå som begränsar innehav av finansiella instrument.
Löptid	Den tid som återstår till ett värdepapper förfaller till betalning.

FÖRSLAG

Marknadsränta	Marknadspriset på kapital som sätts av marknadens aktörer
Marknadsvärde	Värdet av en tillgång (eller en hel portfölj) till kapitalmarknadens rådande prisnivå.
MSCI AC World Net TR	Morgan Stanleys bredare världsindex för globala aktier som inkluderar både utvecklade marknader och tillväxtmarknader. Net TR innebär att utdelningar återinvesteras efter avdragen skatt.
Obligation	Skuldebrev med löptid (ursprungligen) över ett år.
OMRX Bond index	OMX-gruppens värdeviktade index bestående av nominella benchmarkobligationer emitterade av staten samt bostadsinstituten
OMRX T-bill index	OMX-gruppens värdeviktade index bestående av svenska statsskuldväxlar
Option	Finansiellt instrument som ger innehavaren rätten, men inte skyldigheten, att köpa (köpoption) eller att sälja (säljoption) en viss egendom till ett förutbestämt pris inom en viss tidsperiod. Optionen ger utfärdaren motsvarande skyldighet att sälja eller att köpa egendomen ifråga.
Placeringshorisont	Den tidsperiod under vilken de förvaltade medlen ska vara investerade.
Rating	Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt.
Ratingkategorier	Ratinginstituten Standard & Poor´s (S & P´s) och Moody´s Investors Service Inc (Moody´s) klassificering av kort- och långfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

FÖRSLAG

Översättningstabell för rating

Standard & Poor's			Moody's	
Nationell kortfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating	Kortfristig rating	Långfristig rating
		AAA		Aaa
		AA+		Aa1
		AA		Aa2
	A-1+	AA-		Aa3
		A+		A1
	A-1	A	P-1	A2
		A-		A3
K-1	A-2	BBB+	P-2	Baa1
K-2		BBB		Baa2
K-3	A-3	BBB-	P-3	Baa3
		BB+		Ba1
		BB		Ba2
	B	BB-		Ba3
		B+		B1
		B		B2
		B-		B3
		CCC+		Caa1
		CCC		Caa2
		CCC-		Caa3
		CC		Ca
	C	C	Not prime	C
K-4	D	D		

Realobligation Obligation som ger en inflationsskyddad avkastning då den räknas upp med inflationen i form av konsumentprisindex (KPI). Det innebär att framtida kassaflöden behåller sin reala köpkraft. Även kallat realränteobligation.

Realränta Nominell ränta minus inflation, vilket ger en ränta med hänsyn tagen till inflationen.

Rebalansering I det fall portföljens tillgångar utvecklas på ett sådant sätt så att de övergripande limiterna överträds krävs en rebalansering för att åter vara inom stipulerade limiter. Innebär alltså att portföljen viktas om för att återigen vara i balans med limiterna.

Riskfri ränta Den ränta, till vilken regionen kan sätta av medel, som inte innebär någon risk.

Riskmått Mått för att mäta risk. I vårt fall används sannolikheten för att gå under säkerhetsgolvet som mått på risken.

Ränteportfölj En förmögenhet som är placerad i räntebärande värdepapper.

FÖRSLAG

SIX PRX index	SIX PRX är ett aktieindex som ska spegla marknadsutvecklingen av bolag på Stockholmsbörsen. Indexet tar även hänsyn till utdelningar.
Tillgångsslag	Räntebärande värdepapper och aktier är två exempel på tillgångsslag.
Valutarisk	Risken att utländska tillgångar faller i värde mätt i egen valuta pga. att den egna valutan stiger / utländska valuta faller.

FÖRSLAG